

**Významné, pravidelně se opakující
kulturní akce a aktivity**

**Pro potřeby statutárního města Ostrava zpracovala
Univerzita Karlova v Praze,
Filozofická fakulta, Katedra kulturologie**

Praha, červen 2008

Tento materiál zpracovala Katedra kulturologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze jako dílčí výstup komplexní analýzy současného stavu kultury ve městě Ostrava. Celou analýzu zpracovává v době od ledna do června 2008 na základě smlouvy pro potřeby statutárního města Ostrava.

1. Úvod

Tato část analýzy byla zpracována na základě podkladů poskytnutých magistrátem města a analýzy veřejných informačních zdrojů. U části opakovaných akcí bylo problematické identifikovat místo jejich pravidelného konání protože se v některých případech během posledních let měnilo a nelze změny vyloučit ani v budoucnosti. Další obtíží bylo rozdělení do jednotlivých městských částí, protože se jednotlivé programy odehrávají na řadě míst, která se opět během posledních let měnila. V přehledu není uvedena řada lokálních tradičních akcí, protože podle našeho názoru nesplňují kritérium významnosti. Řada městských částí nebo zájmových organizací opakovaně pořádá např. plesy nebo se pokouší o oživení některých tradic, které svým ohlasem přesahují hranice lokality, ale jejich odlišení od standardní nabídky je velmi obtížné.

2. Analýza

Tradiční kulturní akce tvoří vedle pravidelné činnosti profesionálních kulturních zařízení jádro a osu kulturního života měst a obcí. Od pravidelné činnosti kulturních zařízení, jakými jsou například divadla, orchestry, galerie a výstavní sítě, kulturní domy a centra, knihovny či kluby se odlišují rysem určité mimořádnosti, výjimečnosti, slavnostnosti. Tím k sobě poutají obvykle větší pozornost veřejnosti. Část tradičních kulturních akcí je přímo jako svátek či slavnost prezentována. Koneckonců sám název některých tradičních akcí „festival“ se etymologicky k svátku vztahuje. Jen některým se však podaří dosáhnout takového věhlasu, aby se staly skutečnou událostí a svátkem, kterým by žilo celé město. **Většina dosavadních ostravských tradičních kulturních akcí oslovuje pouze užší publikum, motivované k účasti odborným zájmem, osobními kontakty nebo lokálním patriotismem.**

Tato charakteristika platí především o bilančních přehlídkách nebo soutěžích určitého okruhu umělecké či kulturní činnosti. Oslovují v závislosti na atraktivitě oboru širší či užší okruh zainteresovaných osob. Tím nemíníme jejich význam nijak snižovat, protože obvykle přispívají k růstu umělecké úrovně účinkujících a probouzejí zájem o spolupráci na těchto aktivitách.

I když je přímý efekt oborových přehlídek pro širší veřejnost omezený, navzdory jejich snaze překročit různými presentačními akcemi pro širší veřejnost, realizovanými na veřejných prostranstvích, jejich mediální prezentace přispívá nepochybně k utváření příznivého obrazu města.

O to více **překvapuje, že Ostrava nemá** ve srovnání s jinými (často i menšími městy) **městskou slavnost** nebo vzhledem k rozlehlosti města a relativní samostatnosti městských obvodů městské slavnosti, které by mohly vedle převažujícího poslání, tj. poskytnout občanům zábavu, také reprezentovat město a podporovat pocit sounáležitosti jeho obyvatel (Hradní slavnosti tuto funkci zatím plní jen velmi omezeně). **Městské slavnosti jsou nejčastěji spojovány s významnými daty**, událostmi, případně osobnostmi, které v jeho historii plnily významnou úlohu a zároveň umožňují jejich připomenutí formou do jisté míry okázalé, ale zároveň z hlediska náročnosti pro účastníky, snadno dostupné zábavy. Tradice, které by založení takových slavností umožnily by bylo možné v Ostravě určitě nalézt. K úvaze se nabízí myšlenka, zda by nebylo možné oživit některé slavnosti z minulosti, např. Den horníků.

Z přehledu opakovaných významnějších kulturních akcí v Ostravě plyne, že **jsou až na malé výjimky schopny oslovit převážně, ne-li výhradně občany města a jeho nejbližšího okolí, v lepším případě pak nepočetnou skupinu vysoce angažovaných zájemců z jiných míst.** Z tohoto pohledu je zřejmé, že **tento typ aktivit nemůže plnit podstatnou úlohu jako motiv kulturní turistiky.** Tím se ostatně Ostrava příliš neliší od ostatních větších

měst České republiky, ve kterých je projektů atraktivních pro kulturní turistiku také poskrovnu.

Orientaci na místní publikum potvrzuje také rozložení tradičních akcí v čase. Nejvíce je jich pořádáno mimo hlavní turistickou sezonu tj. v březnu - květnu (5-7 akcí měsíčně) a v září – listopadu (7-10 akcí měsíčně).

Podstatnou vlastností festivalů či přehlídek schopných stát se motivem návštěvy v rámci cestovního ruchu je mimořádnost a unikátnost nabídky (nabídka musí být doslova vzácná), ale zároveň v uměleckém oboru či žánru, který je vyhledáván početnou skupinou populace. Nabídka zároveň musí při své relativní homogenosti poskytovat možnost výběru podle individuálních preferencí a zájmů. Dalším předpokladem úspěšnosti je koncentrovanost nabízeného programu v rámci dne, ale zároveň jeho rozložení do přiměřeného počtu dní, tak aby pro účastníka z větší vzdálenosti byla nabídka efektivní, tj. „stála za to“. Kvalitní a masivní propagace a kvalitní servis pro návštěvníky je samozřejmostí. **Tato kritéria plní z ostravských tradičních aktivit jen festival Colours of Ostrava a pro velmi specifickou skupinu veřejnosti Mezinárodní hudební festival Janáčkův máj.**

Zajímavým fenoménem a to nejen v Ostravě, je **existence řady místních stagion (např. Tanec Ostrava jako stagion na Tanec Praha) či odnoží festivalů (např. Febiofest, festival filmů o lidských právech Jeden svět či mezinárodní festival outdoorových filmů)**, jejichž hlavní program se odehrává obvykle v Praze, a které mimopražským zájemcům umožňují účast za ekonomicky přijatelných podmínek na části jejich programu. Realizace projektů tohoto typu je zajímavá pro obě strany, protože rozšiřuje okruh publika, lépe využívá potenciál festivalu, propůjčuje místním spolupořadatelům osvědčenou značku a v neposlední řadě přispívá k ekonomické racionalizaci propagace i produkce programu. Ostrava jako třetí největší město republiky, město vybavené poměrně kvalitní a diferencovanou infrastrukturou této možnosti využívá poměrně rozsáhle.

Příjemným překvapením je **zjištění, že tradiční kulturní akce nejsou založeny pouze na dovozu nabídky odjinud, ale že bohatě využívají místní kulturní potenciál.** Pro jeho uchování a rozvoj je poskytnutí příležitosti k prezentování výsledků práce místních tvůrců a interpretů nezbytným předpokladem.

Veřejnost velice oceňuje a někdy přímo požaduje pořádání volně přístupných, především zábavných kulturních akcí na veřejných prostranstvích. Z uvedeného přehledu je zřejmé, že část festivalů a přehlídek tento požadavek respektuje a snaží se, mimo jiné, i jako propagaci festivalu, část programu takto nabídnout. Velice záleží na rozsahu a obsahu této nabídky. Jsou-li nabízeny veřejnosti zdarma ve velkém rozsahu komerčně úspěšné programy, považují to podnikatelé ve sféře kultury, podle našeho názoru oprávněně, za prvek nekalé soutěže.

Ocenění si zaslouží také poměrně velký počet periodicky se opakujících kulturních akcí zaměřených na prezentaci lidové kultury, zejména její folklorní složky

3. Hlavní poznatky a doporučení

- 1) Město Ostrava a subjekty v něm působící mají vytvořenou poměrně stabilní nabídku tradičních kulturních akcí, které jsou oborově a žánrově rozrůzněné.
- 2) Pořádání tradičních akcí není omezeno pouze na centrum města. Výraznější akce pořádají i některé městské obvody či části.
- 3) Většina tradičních akcí svým zaměřením, posláním a mírou atraktivnosti nabídky oslovuje pouze dílčí skupiny publika, v případě bilančních přehlídek převážně zúčastněné či odbornou veřejnost.
- 4) Organizátoři některých tradičních akcí jsou si tohoto omezení vědomi a snaží se oslovit širší veřejnost přenesením části programu na volná prostranství. Navzdory těmto snahám je rozsah nabídky tohoto typu malý.
- 5) Tradičních akcí jejichž nabídka je schopna sehrát významnější úlohu v kulturní turistice, tj. přilákat do města návštěvníky tak, aby využili další služby (ubytování, stravování, hromadnou městskou dopravu, další kulturní služby např. navštívili muzea, galerie, knihovny, nakoupili zboží kulturní povahy jakými jsou publikace, katalogy, prospekty, zvukové či obrazové nosiče, pohlednice, upomínkové předměty atp.) je minimum.
- 6) Nabídka tradičních kulturních akcí je nerovnoměrně rozložena v čase. Nejméně tradičních akcí je pořádáno v období hlavní turistické sezony, tj. červen-srpen.
- 7) Pozitivním rysem tradičních kulturních akcí v Ostravě je poměrně vysoké využití lokálního kulturního potenciálu, především interpretů působících ve městě případně v regionu.
- 8) Minimum tradičních kulturních akcí se váže k nejvýraznějšímu, pro Ostravu významnému, ale z hlediska praktického využití velmi komplikovanému prvku kulturního potenciálu – industriálnímu kulturnímu dědictví.
- 9) Obsahové zaměření, orientaci na určité skupiny návštěvníků i rozložení v čase je ovlivnitelné programově (tj. stanovením priorit v kulturní politice města), organizačně (tj. jejich promítnutím do zaměření vypsaných grantů či veřejných soutěží i kritérií hodnocení přihlášených projektů) a ekonomicky (dostatečným ekonomickým zajištěním strategických projektů).

4. Přehled akcí

Název akce	Termín	Charakteristika
celá Ostrava		
Pro Tibet	březen	Kulturně osvětová akce ve prospěch Tibetu
Folklor bez hranic Ostrava	srpen	Festival městských folklorních souborů s mezinárodní účastí
Česko-polské dny	duben-květen	Společná akce partnerských měst Ostravy a Katovic s kulturním programem pořádaný střídavě v jednom z nich (v Ostravě v lichých letech)
Svatováclavský hudební festival	září-říjen	Festival duchovní a vážné hudby
Industriální stopy	září	Bienále industriálního kulturního dědictví, loni poprvé v Ostravě
Festival základních uměleckých škol	říjen-listopad	Multižánrová přehlídka výsledků práce ostravských ZUŠ
Harfové dny Ostrava	březen	Mezinárodní festival harfové hudby
Janáčkův máj	květen-červen	Mezinárodní festival vážné hudby
Colours of Ostrava	červenec	Multižánrový hudební festival s originální dramaturgií
Souznění	prosinec	Mezinárodní festival adventních a vánočních zvyků, koled a řemesel
Festival ohňostrojů	srpen-září	Přehlídka ohňostrojů zatím jeden ročník
Májáles	květen	Studentská slavnost s řadou kulturních programů
Spectaculo Interesse Ostrava	září - říjen	Mezinárodní loutkařský festival pořádaný jako bienále v lichém roce

Moravská Ostrava a Přívoz

Název akce	Termín	Charakteristika
OST-RA-VAR	únor-březen	Festival ostravských činoherních divadel
Jeden svět	březen	Mezinárodní festival filmů o lidských právech
Zpěváček	březen	Regionální kolo soutěže dětí ve zpěvu lidových písní
TUR Ostrava	duben	Festival filmů o životním prostředí
Irský kulturní festival Ostrava	březen	Festival irské kultury
Febiofest	duben	Filmový festival artových filmů
Mezinárodní festival outdoorových filmů Ostrava	říjen - listopad	Soutěžní přehlídka dokumentárních filmů o extrémních sportech

Maják	květen	Nesoutěžní přehlídka neprofesionálního divadla moravskoslezského regionu
Tanec Ostrava	červen	Mezinárodní festival soudobé taneční tvorby a pohybového divadla
Ostravský koníček	červen - červenec	Festival dětské a studentské filmové tvorby
Ostravské dny Nové hudby	srpen	Mezinárodní přehlídka soudobé vážné hudby pořádaná jako bienále v lichém roce
Divadelní pouť bez bariér	září	Přehlídka loutkových divadel určená nejen postiženým dětem, pořádaná jako bienále každý sudý rok
Svatováclavská pouť	září	Lidová pouť s kulturním programem
Francouzský podzim	říjen	Festival francouzské kultury
Hudební současnost	září-prosinec	Cyklus koncertů soudobé vážné hudby
Mezinárodní soutěž velkých dechových orchestrů	říjen	Soutěž velkých dechových orchestrů pořádaná jako bienále v lichém roce
Pro Bohemia	říjen	Klavírní soutěž pro klavíristy do 17let interpretující hudbu českých skladatelů
Ostravský buben	říjen	Festival bubeníků
Dny maďarské kultury	říjen-listopad	Prezentace maďarské kultury
Boom Cup	říjen-leden	Soutěž hudebních skupin a zpěváků
Ostrava Picture	listopad	Mezinárodní festival studentských filmů
Festival vzdělávání Labyrint-Ostrava	listopad	Festival programů pro celoživotní vzdělávání
Festival dětské tvorby Arénka	listopad	Přehlídka divadelní tvorby dětských dramatických kolektivů a souborů
Setkání kytaristů	listopad	Soutěž kytarových skupin a kytaristů
Folklorní inspirace	listopad	Přehlídka nových choreografií folklorních souborů z Ostravska a Lašska
Prameny	listopad	Přehlídka folklorních souborů regionu pořádaná v tříletém cyklu
Setkání divadel a lidí	listopad	Přehlídka neprofesionálních divadelních souborů
Ostrava Jazz Night	jaro a podzim	Koncerty jazzové hudby

Slezská Ostrava

Název akce	Termín	Charakteristika
Porta-oblastní kolo	květen	Oblastní kolo přehlídky Porta
Jazz Open Ostrava	červen	Mezinárodní jazzový festival
Hradní slavnosti	květen	Historické slavnosti s kulturním programem k výročí otevření rekonstruovaného Slezskoostravského hradu
Koncerty vážné hudby	celoročně	Pravidelné koncerty v obřadní síni radnice

Ostrava-Jih

Název akce	Termín	Charakteristika
Czech Dance Open Ostrava	říjen	Mezinárodní soutěž ve společenském tanci

Poruba

Název akce	Termín	Charakteristika
Skřivánek	únor	Soutěž žáků základních škol a studentů středních škol ve zpěvu lidových písní
Rolnička	březen	Soutěž žáků základních škol v recitaci
Šavrdův pohár	duben	Recitační soutěž studentů středních škol
Techné Ostrava	listopad	Mezinárodní festival filmů a tel.poradů o technických kulturních památkách

Lhotka

Název akce	Termín	Charakteristika
Honění krále ve Lhotce	květen	Lidová slavnost udržující folklorní tradici

Petřkovice

Název akce	Termín	Charakteristika
Den horníků	září	Stavovská oslava s kulturním programem
Sochařské sympozium LANDEK	srpen - září	Mezinárodní sympozium pořádané jako bienále v sudých letech

Proskovice

Název akce	Termín	Charakteristika
Festival Poodří Františka Lýska	duben	Folklorní festival

Třebovice

Název akce	Termín	Charakteristika
Třebovický koláč	září	Obecní slavnost - folklor, folk, country jarmark lidových řemesel

Plesná

Název akce	Termín	Charakteristika
Májová Plesná	květen	Přehlídka folklorních souborů